

GYLDENKAM skulptur

5. april 2018

Til åbningsreceptionen her på bostedet sidst i oktober spurgte en af beboerne mig om, hvad jeg så ville lave af kunst til stedet. På det tidspunkt skulle jeg til at nytænke mit projekt forfra, så jeg svarede, at det vidste jeg ikke helt endnu. Han foreslog så at jeg lavede noget fra den nordiske mytologi. Og på vej hjem i bilen tænkte jeg, ja hvorfor egentlig ikke! Den følgende uge skitsede jeg på livet løs, Odin med sine to ravne, Freja på sin vogn trukket af to katte osv. Undervejs faldt jeg over beskrivelsen af hanen Gyldenkam og begyndte at få ideer. Sådan er det med inspiration – man starter et sted og ender ofte et andet sted. Den færdige skulptur kan næppe kaldes hverken et portræt eller en gengivelse af Gyldenkam, men udgangspunktet har været denne hane fra den nordiske mytologi. Helt bevidst er den udført så figuren fremstår mere tvekönnat – den kan både ses som høne og hane samt afhængig af synsvinkel som en rent abstrakt figur. Yderligere kan der digtes diverse historier ud fra den megen symbolik der supplerer hovedfiguren – to ansigtsprofiler, forskellige skriftlige udråb (delvis musikinspireret), stjerner, hjerter, fisk og andre arkesymboler. Flere hænder er integreret i skulpturen – der er altid noget der griber ind. Eller der bliver måske lagt an til et håndtryk.

Man kan gå i en direkte dialog med Gyldenkam på egne præmisser og med mange tolkningsmuligheder, hvor man kan skabe sin egen historie ud fra symbolikken. Både i kraft af ordene og i kraft af placeringen tager den både imod og tager afsked. Gyldenkam lægger op til dialog med et strejf af humor.

Lidt om den symbolik der har kredset om hanen og hønen

I nordisk mytologi fortælles der i Vølvens Spådom om tre haner. Den fagerøde Fjalar, Hels og så Gyldenkam. Gyldenkam er hanen, som tæller minutter og timer i toppen af Ask Yggdrasil, og holder Nornerne (der bestemte skæbnen for alle typer af væsner) vågne med sin galen, så de ikke falder i søvn midt i deres arbejde. Og med sin galen vækker den Odins hird til kamp ved Ragnarok.

I kulturhistorien og i religionerne er hanen symbol på primært ild, sol og den nye dags komme. Den er den årvågne vægter, der galer, når der er fare på færde. I flere kulturer knyttes den sorte hane sammen med det underjordiske. I den kristne billedkunst optræder hanen, der galer ved solopgang, især som årvågenheds- og livssymbol.

Hane og høne tillægges ofte menneskelige, overførte egenskaber. En mand kan "gøre haneben" til en kvinde, dvs. forsøge på at gøre indtryk, og en kvinde kan skildres som en "hønemor", dvs. som pylrende om sit barn. Formen høns angiver dels flertal, dels begge køn, men i mange tilfælde kun hunkøn. Fra et H.C. Andersen-eventyr stammer talemåden "en lille fjer kan blive til fem høns" (om sladder og overdrivelse). Andre udtryk er "vande høns" om at græde og "rende og hønse", som betyder det samme som "rende og hoppe".

En hane skildres ofte som fyrig, arrogant og stridslysten, stolt spankulerende og galende i vilden sky. Den gallske hane er et fransk nationalsymbol, som udtryk for årvågenhed og stolthed. Hønen er omsorgsfuld og moderlig. I den folkelige overlevering kan hønen lægge guldæg. At hanen galer ved daggry, forbinder den med solen og gør den til en vægter.

Sol- og morgensymbolikken ses også i den udbredte tradition med vejrhaner på kirkespir og gårde. I Kina har hanen i det hele taget en omfattende symbolfunktion, bl.a. fordi det kinesiske ord for "hane" og "held" er enslydende. I buddhismens model af genfødslernes hjul står hanen sammen med slangen og grisen i den inderste cirkel og symboliserer begæret. I den japanske shintomytologi var det bl.a. en hane, der kaldte solgudinden Amaterasu frem fra hulen, hvor hun skjulte sig og dermed alt lys i verden.

Man tænker også på det evige filosofiske spørgsmål: Hvad kom først, hønen eller ægget? Der er altså rigtig mange associationer forbundet til høner og haner!

Udførelsen

Skulpturen er udført i samarbejde med Troels Mikkelsen fra Hesselå Smedje udenfor Holstebro. Efter de første skitser udførte jeg en mindre træmodel, der derefter blev affotograferet så jeg kunne skitsere videre mere detaljeret i Photoshop på computeren. Dernæst fulgte en lang fase hvor jeg meget grundigt rentegnede alle enkeltformer i Illustrator i eps-filer, så de fremstod med præcist de kurver jeg ønskede. Disse filer blev konverteret til AutoCad, som er det format, man bruger i industrien, således at alle dele kunne laserskæres i 10 og 20 mm. stålplader. Næste spændende step fulgte da vi komponerede alle dele sammen til den næsten færdige figur. Da alle dele var samlet korrekt blev de fuldsvejset og den færdige rå Gyldenkam blev på Nordvestjysk Galvanisering først sandblæst, derefter metalliseret og til sidst grunderet og bemalet.

På fotomanipulationer, hvor jeg manipulerede skulpturen ind på dens rette placering, kunne jeg tjekke diverse farver af på skulpturen. Det var helt klart den gule farve der stod sig bedst til arkitekturen og landskabet. Og må vel også siges at være passende til en Gyldenkam, der på oldnordisk lød navnet Gullinkambi. I farve-symbolikken er gul den farve der bl.a. fremkalder optimisme, lykke, fantasi og naturligvis sommer og solskin. Netop i solskin vil skulpturen i øvrigt blive yderligere mangefacetteret med skiftende skæve skyggedannelser der yderligere twister udtrykket.

Tak til Region Nordjylland og til Iben, som jeg har været i en god dialog med undervejs. Stor tak til Susan, som desværre ikke kan være her i dag. Og tak til Hesselå Smedje for et ligeledes rigtig godt samarbejde.

Håber meget Gyldenkam vil falde til og passe på jer. Nogle vil kunne lide den, andre måske ikke, men vil muligvis med tiden lære at elske den. Sådan er det nu engang med kunst... det er ganske vist!

Nils Sloth